

מעשים בכל יום:

(א) בארצנו.

דערבענט (חבל דאנעסמאן בקוקו), ה' מרחשון תרמ"ז. — העיר הזאת יושבת על שפת הים הכספי ובה נמצאו יותר מחמש מאות כישפות מאחב"י דנקראים „העברים יושבי-ההר" (Горские Евреи). ויען כי זה כחמש שנים אנכי יושב פה וכל דרכי אחינו אליה לא נצפנו מימי, אמרתי לדבר דברים אחרים אדוות, ובטוח אני כי הקוראים הנכבדים ימצאו בהם חפץ. —

אחינו היושבים פה לא ישלחו ידם במשא ומתן ודרכי המסחר לא נידעו להם, גם בעלי מלאכות אין בהם; רובם יתעסקו בעבודת שדה וכרם כטוב מעם ודעת ורואים הם ברכה בעמלם, כי האדמה פוריה היא מאד; וע"פ רוב יבואו אליהם ממקומות אחרים לקנות אצלם פרי דארץ: אגוזי, פרך, ענבים, תאנים, י"ג וחמיה. וגם כי שאין יו שירות וכרמים יבא על שכרו בעבודתו אשר יעבוד אצל אחרים. בכל הימים אשר אנכי יושב פה לא ראיתי כי יעזוב איש את מקום שבתו לבקש לו מקום אחר להשתכר; ואין בהם אף איש אחד שיחזור על הפתחים, וגם אלה אשר מטה ידם שמחים בחלקם ורואים חיים טובים יותר מהעשירים שבמושב ב"י בארצנו. בכלל אנשי חסד המה ומצוינים במדות טובות וביחוד במצות הכנסת אורחים, אף כי אין להם חברות ובתים מיוחדים לזה. כאשר יבואו הנה אורחים כמה שיהיו יבואו לראות את פני הרב דפה, והוא ג"כ רב משעה"מ, שמו ר' יעקב יצחקי הנודע לשם ולתהלה. הרב ישלח תיכף איש עתי ללות את האורחים ולהביאם בצל קירתם של בעה"ב לשבת שם כל ימי היותם פה. שם יקרמו את האורחים בסבר פנים יפות ובאותות אהבה וחבה, ואירוחם אירוח המיד נתנה להם גם אם יאחרו לשבת שם. מלבד זאת ישלח הרב תיכף מכתבים לשליחי צבור בבתי הכנסות כי כל אחד יאסוף בביהב"ג שלו נדבות בעד האורחים. בשבת אחר קריאת התורה סובב והולך „הש"ץ בביהב"ג ועושה „מי שברך" להמתפללים וכ"א ינדב כפי כסת ירו ונדבת לבו; וכעבור השבת ילך הש"ץ בעצמו לאסוף את הנדבות האלה ונותן להאורח מיד ליד כדי שלא לביישו. — אין באחינו אלה לא קנאה ולא תחרות ולא גאה וגאון, גם הלוקסים המכלה ממונן של ישראל לא מצא לו פה מקום. בפרנסות בוויית לא יתעסקו, ואין ביניהם לא סרסורים ולא שדכנים ומחזיקי בתי מרוח וכדומה. גם מחלוקות ע"ד כבודים ועלויות לא נשמעו פה, כי כל העלויות וכל ההקפות שוות הן בעיניהן. מכנויי כבוד ואי כבוד כמי „מרנא" והכנוי „חבר" לא ידעו. בעת התפלה יהפכו פניהם למערב, ודממה שוררת בכל עת התפלה וטרם יכנסו לבית התפלה ישלו נעליהם מעל רגליהם, בביה"ת ישבו על הארץ כמנהג המקום ומכבדין את התורה מאד. „חברא קדישא" אין להם ובכ"ז (ואולי בעבור זאת) יעשו לנפמרים את החסד האחרון בוריות נפלאה והכל רצין לקיים מצות הלויית המת. דמי קבורה וקברנים לא יקחו. עם שכניהם הישמעאליים ובני ארם (ארמעניער) והליסנים (ליסניער) יחיו באהבה ואחוה ורעות. גם הממשלה הרוממה לא תפלה ביניהם ובין יתר יושבי המדינה; ושומרים הם כל פקודי המלכות כמצוה עליהם, אך חובת עבודת הצבא לא תחול עלם. —

אחרי ספרי בשבח אחינו אלה המצוינים במדות טובות ונעלות מאד, עלי לבוא גם לידי גנותם ולהוכיח דרכם על פניהם בגלל שני דברים גדולים ונכבדים מאד לכל איש ישראל החסירים להם, והם: ת"ת בעד יתומים ובני עניים, ומקוה מים לשבילת הנשים. ע"י חסרון בית ת"ת יגדלו בני העניים כבורים גמורים, ורבים ביניהם אשר לא יבינו לקרוא אף מלה אחת בסדר התפלה, ובכואם לביהב"ג להתפלל יענו רק „אמן" ו„ב"ה וב"ש" ולא יותר. — גם חסרון מקוה מים יביאם לידי מכשול בדבר מהרת הנשים. כי בימי הקיץ תלכנה הנשים להפנה בים הכספי; אבל בימות החורף והשלג והכפור אי אפשר להן ללכת שמה ולבוא לידי סכנת נפשות, ובעיני ראיתי פה פעמים אחדות נשי ישראל בשובן מטבילת מצוה בימי החורף כי כל עצמותיהן תרעדנה מקור ויש גם נשים המפרפרות בין חיים ומות ע"ז. —

והנה הודעתי את הדבר הזה גלוי ב„המליץ", לא לבייש את אחינו אלה ח"ו, כי כלם אהובים וחביבים מאד בעיני וידע אנכי לחזק ערכם; רק למען

Jewish Historical Press (www.jpress.org.il) Brought to you by: The National Library of Israel and Tel Aviv University